

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **H. B.**, zast. Mgr. Lucií Vorlovou, advokátkou, se sídlem Jáchymova 26/2, Praha, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Jungmannova 35/29, Praha, za účasti osob zúčastněných na řízení: I) Bytové družstvo Pod Sady Komenského, Pod Sady 1713/36, Praha, zast. JUDr. Lenkou Příkazskou, advokátkou, se sídlem Vodičkova 710/31, Praha, II) Mgr. Ing. T. B., proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 6. 2022, sp. zn. S-MHMP 760512/2022/STR, č. j. MHMP 969225/2022, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2023, č. j. 11 A 40/2022-239,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se přiznává** odkladný účinek vůči rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. 11. 2023, č. j. 11 A 40/2022-239.
- II. Žalobkyni **se vrací** zaplacený soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti ve výši **5.000 Kč**, který bude vyplacen z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupkyně žalobkyně Mgr. Lucie Vorlové, advokátky, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl jako opožděné odvolání žalobkyně a osoby zúčastněné na řízení II) proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 12, odboru výstavby (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 27. 12. 2021, č. j. P12 49475/2021/Tm, sp. zn. OVY/35917/2021/Tm, kterým byl schválen stavební záměr pro stavbu stavebníka – osoby zúčastněné na řízení I) „*Nástavba na stávajících bytových domech č. p. 1712 a 1713, k. ú. Modřany, Praha 4 – Modřany ul. Pod sady*“, na pozemku parc. č. 2967/12, 2967/13 v k. ú. Modřany (dále jen „bytový dům“), a stanoveny podmínky pro umístění a provedení stavby.

[2] Proti napadenému rozhodnutí se žalobkyně bránila společně s osobou zúčastněnou na řízení II) žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji zamítl rozsudkem ze dne 23. 2. 2023, č. j. 11 A 40/2022-122. Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti žalobkyně a osoby zúčastněné na řízení II) rozsudkem ze dne 31. 5. 2023, č. j. 4 As 142/2023-55, zrušil uvedený rozsudek městského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud o žalobě následně znovu rozhodl rozsudkem ze dne 2. 11. 2023,

č. j. 11 A 40/2022-239 (dále jen „napadený rozsudek“). Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) tedy nyní opakovanou kasační stížností brojí proti napadenému (v pořadí druhému) rozsudku krajského soudu. Její součástí učinila rovněž návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[3] Stěžovatelka v návrhu na přiznání odkladného účinku předesílá, že městský soud usnesením č. j. 11 A 40/2022-196, vyhověl návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, přičemž důvody, pro které stěžovatelka odkladný účinek navrhovala, trvají i nadále. Stěžovatelka má za to, že by pro ni výkon rozsudku, resp. rozhodnutí žalovaného, znamenal nepoměrně větší újmu, než jaká může přiznáním odkladného účinku vzniknout jiným osobám. Ze skutečnosti, že stavební řízení i odvolací řízení trvalo velmi krátkou dobu a stavba dosud nebyla zahájena, stěžovatelka dovozuje, že újma, která by přiznáním odkladného účinku vznikla stavebníkovi, bude nulová či nepatrná. Z povahy věci pak podle stěžovatelky vyplývá, že se přiznání odkladného účinku nedotkne nabytých práv třetích osob a není ani v rozporu s veřejným zájmem.

[4] Stěžovatelka je názoru, že nepoměrně větší újma hrozí jí a osobě zúčastněné na řízení II) v případě nepřiznání odkladného účinku. Realizací povoleného stavebního záměru totiž dojde k navýšení dvoupatrového bytového domu, který sousedí s jejím rodinným domem, o další dvě nadzemní patra. Rodinný dům stěžovatelky má hlavní obytný prostor orientovaný směrem k bytovému domu, a nenahraditelnou újmu tak stěžovatelka spatřuje v tom, že nástavbou bytového domu by došlo k významnému snížení prosvětlení obytných místností a omezení výhledu, což dokládá fotografií z okna obývacího pokoje. Stěžovatelka nedisponuje jiným domem či bytem, snížení kvality využití jejího rodinného domu je pro ni tedy zcela nenahraditelné; dojde také ke ztrátě výhledu.

[5] Podle stěžovatelky je přiznání odkladného účinku jediným prostředkem, jak dosáhnout toho, aby případný úspěch v řízení o kasační stížnosti nebyl v konečném důsledku pouze formální, nýbrž i faktický. Z procesní opatrnosti se stěžovatelka vyjadřuje také k možným nákladům stavebníka, jimiž tento argumentoval ve svém návrhu na zrušení odkladného účinku žaloby v řízení před městským soudem, přičemž žádnou z tam vyčíslených položek stěžovatelka nepovažuje za relevantní pro rozhodování o přiznání odkladného účinku.

[6] Žalovaný k návrhu na přiznání odkladného účinku uvádí, že stěžovatelka tvrzenou újmu nijak neprokázala, omezila se na pouhé úvahy, což není dostačující. Stěžovatelka nenavrhuje ani žádné důkazy. Žalovaný se neztotožňuje s tvrzením stěžovatelky o tom, že jí byla odepřena účast v řízení, o čemž svědčí i obsah napadeného rozhodnutí. Žalovaný nezjistil, že by stěžovatelka byla v průběhu dosavadního řízení jakkoliv zkrácena na svých hmotných či procesních právech. Přiznání odkladného účinku žalobě by bylo zásahem do průběhu realizace předmětné stavby, což by se nepřiměřeným způsobem dotklo práv nabytých stavebníkem vydaným povolením. Podání žaloby nelze bez dalšího považovat za důvod pro znemožnění výstavby. Přiznání odkladného účinku správní žalobě či kasační stížnosti má navíc povahu mimořádného opatření. Žalovaný má za to, že stěžovatelka neprokázala splnění podmínek daných v § 73 odst. 2 s. ř. s.

pokračování

[7] Osoba zúčastněná na řízení I) s návrhem na přiznání odkladného účinku rovněž nesouhlasí. Uvádí, že stěžovatelka neprokázala splnění zákonných podmínek ani potřebu jeho přiznání. Osoba zúčastněná na řízení I) poukazuje na skutečnost, že stěžovatelkou tvrzená újma spočívající ve ztrátě oslnění a omezení výhledu nebyla nijak prokázána. Samotná orientace terasy a obytných prostor na západ podle osoby zúčastněné na řízení I) snižuje prosvětlení stěžovatelčina rodinného domu. Žádný vlastník nemovitosti nemá garantované právo, aby byl výhled z jeho oken zachován bez jakýchkoliv změn. Osoba zúčastněná na řízení I) se dovolává i usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 1. 2018, č. j. 9 As 430/2017-53, podle nějž existuje důležitý veřejný zájem na dostatečném počtu objektů k bydlení. Osoba zúčastněná na řízení I) také nesouhlasí s tím, že stěžovatelka bagatelizuje její majetkovou újmu v případě, že by bylo návrhu na přiznání odkladného účinku vyhověno. K tomu blíže uvádí, z jakých položek její újma sestává, a shrnuje, že její újma je nesrovnatelně vyšší než zhoršení světelných podmínek v části rodinného domu žalobkyně.

[8] Nejvyšší správní soud rozhodoval o přiznání odkladného účinku v předchozím řízení a návrhu stěžovatelky a osoby zúčastněné na řízení II) vyhověl usnesením ze dne 2. 5. 2023, č. j. 4 As 142/2023-50. Po zvážení tvrzení účastníků řízení dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti jsou opět splněny.

[9] Zdůrazňuje přitom mimořádnou povahu odkladného účinku. Kasační stížnost proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví není řádným opravným prostředkem, u něhož by bylo možno odkladný účinek očekávat. Přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud prolamuje před vlastním rozhodnutím ve věci samé právní účinky pravomocného rozhodnutí krajského soudu, resp. městského soudu, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zákonným postupem zrušeno. Přiznání odkladného účinku proto musí být vyhrazeno pro ojedinělé případy, které zákonodárce vyjádřil v § 73 odst. 2 s. ř. s.

[10] Podle tohoto ustanovení soud může přiznat žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce (zde stěžovatelku) nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Uvedené podmínky platí přiměřeně i pro odkladný účinek kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s.

[11] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, vyslovil, že k přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je nutné naplnit tři materiální předpoklady: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí musí pro stěžovatele znamenat újmu, 2) újma musí být pro stěžovatele nepoměrně větší, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, 3) přiznání odkladného účinku nesmí být v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Vznik takto chápané újmy nadto musí být v příčinné souvislosti s výkonem či jiným právním následkem plynoucím z rozhodnutí krajského soudu.

[12] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu také vyplývá, že povinnost tvrdit a prokázat skutečnost, že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro stěžovatelku znamenaly újmu, která je nepoměrně větší, než může přiznáním odkladného účinku

vzniknout jiným osobám, stíhá samotnou stěžovatelku; přičemž postačuje pouhý předpoklad tvrzené újmy. Stěžovatelka je tedy pro úspěšnost svého návrhu povinna tvrdit včas, úplně a konkrétně rozhodné skutečnosti o vzniku nenahraditelné újmy. Tvrdit a osvědčovat rozpor přiznání odkladného účinku s důležitým veřejným zájmem, popř. i újmu, jež by měla vzniknout jiným osobám, je naopak úkolem žalovaného. Soud tedy není oprávněn zjišťovat splnění uvedených podmínek z úřední povinnosti (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2017, č. j. 2 Azs 163/2017-20). Naznačené povinnosti tvrzení stěžovatelka v nynější věci dostála.

[13] Nejvyšší správní soud má za to, že stěžovatelka v návrhu na přiznání odkladného účinku srozumitelně tvrdila skutečnosti, v nichž shledává nenahraditelnou újmu, která by jí výkonem rozhodnutí mohla vzniknout. Snížení kvality bydlení, spočívající ve ztrátě oslunění a výhledu totiž nepochybně lze za závažnou újmu považovat, byť se to osoba zúčastněná na řízení I) snaží ve vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku bagatelizovat porovnáním s tvrzenými finančními výdaji, které jí vznikají ve spojení se stavbou bytového domu. Je nepochybné, že zahájení a možná realizace stavby bytového domu před tím, než bude s konečnou platností ve věci rozhodnuto, by v podstatě učinila toto rozhodnutí pouze formální a pro stěžovatelku by to znamenalo následky nevratné.

[14] Osoba zúčastněná na řízení I) přitom namítá, že újma jí hrozící v důsledku přiznání odkladného účinku kasační stížnosti by byla taktéž vysoká a vyjmenovává v souvislosti s tímto tvrzením náklady, které musí vynaložit. Z tohoto výčtu je zřejmé, že se jedná zejména položky, které představují její investiční výdaje (odměna pro architekta, nájemné, náklady na znalecký posudek, jednání a vyřizování společného povolení, náklady na znalecký posudek za účelem sjednání úvěru, škoda odpovídající smluvní pokutě ze Smlouvy o překlenovacím úvěru a úvěru ze stavebního spoření ke smlouvě o stavebním spoření, škoda v rozdílu původně kalkulovaných a v budoucnu kalkulovaných nákladů na zhotovení stavby, majetková újma související s odsunováním realizace stavby). Odkládá-li se výkon rozhodnutí, s nímž vynaložení těchto výdajů osoba zúčastněná na řízení spojuje, pak je zřejmé, že do doby, než bude o kasační stížnosti rozhodnuto, lze úkony, s nimiž jsou tyto výdaje spojeny, v čase posunout a tyto výdaje pozastavit, tedy realizovat úkony, s nimiž jsou uvedené výdaje spojeny, teprve poté, co bude o kasační stížnosti meritorně rozhodnuto. Skutečnost, že v době, kdy nebyl přiznán odkladný účinek žalobě nebo kasační stížnosti, byla stavba zahájena, na uvedeném nic nemění. Nejedná se tedy o újmu hrozící osobě zúčastněné na řízení v přímé příčinné souvislosti s přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti.

[15] Výjimku z právě uvedeného může představovat, jak již kasační soud dříve uvedl, potenciální zdražení stavebního materiálu v čase do doby konečného rozhodnutí o kasační stížnosti, avšak Nejvyšší správní soud tuto potenciální újmu spočívající v možném navýšení ceny stavebního materiálu hodnotí s ohledem na povahu věci a shora uvedené skutkové okolnosti případu jako výrazně nižší, než která by vznikla stěžovateli tím, že by stavba bytového domu realizovala.

[16] Kasační soud si je vědom, že přiznáním odkladného účinku znemožní do doby rozhodnutí realizaci stavby osoby zúčastněné na řízení I) a současně nepřehlédl tvrzení této osoby zúčastněné na řízení (byť nikterak podložené ani v řízení o opakované kasační

pokračování

stížnosti), podle nějž by jí v důsledku oddálení výkonu rozhodnutí žalovaného vyplývajícího z přiznání odkladného účinku kasační stížnosti hrozila také povinnost k zaplacení smluvní pokuty podle Smlouvy o překlenovacím úvěru a úvěru ze stavebního spoření ke smlouvě o stavebním spoření.

[17] V projednávané věci je sice i potenciální vznik této újmy relevantní při úvahách o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, přesto ale považuje za nezbytné v souzené věci na dočasnou dobu, jejíž délka je omezena rozhodnutím o kasační stížnosti, upřednostnit nezbytnost „zakonzervování stavu“ věci. Má totiž za to, že stěžovatelce hrozí nepoměrně větší újma. Potřeba odkladu výkonu rozhodnutí (napadeného rozsudku) je dána i z důvodu budoucí nemožnosti zvrátit realizaci rozhodnutí správního orgánu prvního stupně či vrácení věci do stavu před tímto rozhodnutím jen s neúměrnými obtížemi, nesoucími s sebou zjevně i finanční výdaje na straně osoby zúčastněné na řízení I).

[18] Aniž by tedy Nejvyšší správní soud tuto potenciální újmu tvrzenou osobou zúčastněnou na řízení I) jakkoliv snižoval, a aniž by předjímal meritorní rozhodnutí v této věci, má přesto za to, že nepoměrně větší újma by v důsledku nenařízení odkladného účinku kasační stížnosti i tak vznikla stěžovateli. V případě, že by došlo k realizaci rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, a teprve po zahájení stavby by v řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dovedl nezákonnost napadeného rozsudku i rozhodnutí žalovaného a tato rozhodnutí zrušil, bylo by již nemožné nebo neúměrně obtížné vrátit stav věcí do podoby „před“ těmito rozhodnutími.

[19] Nejvyšší správní soud připomíná, že důvody možného vzniku nepoměrně větší újmy stěžovatelky oproti jiným osobám jsou vždy individuální, závislé pouze na posouzení konkrétních skutkových okolností případu. V projednávaném případě by podle Nejvyššího správního soudu měl výkon rozhodnutí žalovaného zásadní dopad na kvalitu bydlení stěžovatelky a potažmo i na hodnotu její nemovitosti, neboť by došlo ke značné změně poměrů v důsledku zvýšení sousedícího bytového domu ze stávajících dvou pater na patra čtyři. Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že první dva z výše uvedených předpokladů pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti má za splněné.

[20] Nejvyšší správní soud dále neshledal žádné okolnosti, které by s přiznáním odkladného účinku spojovaly rozpor s důležitým veřejným zájmem. K namítanému zájmu na zajišťování bytových potřeb prostřednictvím budování bytových jednotek, resp. na dostatečném počtu dostupných objektů k bydlení, Nejvyšší správní soud připomíná, že se jedná o zájem stejného významu, jaký svědčí stěžovateli ve vztahu k zachování dosavadní kvality bydlení. Nejedná se tedy o důležitý veřejný zájem, který by bylo třeba před tím, svědčícím stěžovateli, bez dalšího upřednostnit. Žalovaný pak existenci důležitého veřejného zájmu, s nímž by přiznání odkladného účinku bylo v rozporu, netvrdí a ani Nejvyšší správní soud takový rozpor nedovodil. Za důležitý veřejný zájem je zde třeba považovat zájem na hospodárném a udržitelném rozvoji území, který mimo jiné zahrnuje vytváření předpokladů pro soulad veřejných a soukromých zájmů v tomto území. S ohledem na skutečnost, že přiznání odkladného účinku toliko odsouvá účinky rozhodnutí žalovaného po dobu, kdy je zákonnost napadeného rozhodnutí přezkoumávána kasačním soudem, lze uzavřít, že přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[21] Nejvyšší správní soud tudíž dovodil naplnění shora vymezených podmínek pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 s. ř. s. ve spojení s § 73 odst. 2 téhož zákona, a proto kasační stížnosti odkladný účinek přiznal. Učinil tak ve vztahu k napadenému rozsudku (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2020, č. j. 8 Azs 339/2019-38). Vzhledem k tomu, že i městský soud žalobě přiznal odkladný účinek, je tak do meritorního rozhodnutí o kasační stížnosti odložena i vykonatelnost žalobou napadeného rozhodnutí.

[22] Nejvyšší správní soud znovu připomíná, že usnesení o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je svou podstatou rozhodnutím předběžné povahy, a nelze z něj proto předjímat budoucí rozhodnutí o věci samé (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze 4. 10. 2005, č. j. 8 As 26/2005-76, publ. pod č. 1072/2007 Sb. NSS).

II.

[23] Stěžovatelka zaplatila soudní poplatek za kasační stížnost jak v řízení vedeném pod sp. zn. 4 As 142/2023, tak i nyní v řízení vedeném pod sp. zn. 4 As 400/2023.

[24] Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 2. 2016, č. j. 10 Afs 186/2016-60, „[ú]častník řízení podávající ve své věci opakovaně kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu vydanému poté, kdy bylo předcházející rozhodnutí ke kasační stížnosti téhož účastníka Nejvyšším správním soudem zrušeno, již není povinen soudní poplatek za tuto další kasační stížnost platit, pokud ve věci již jednou tento poplatek zaplatil (§ 6a odst. 5 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích).“

[25] Stěžovatelka uhradila v řízení o nynější opakované kasační stížnosti ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 4 As 400/2023 soudní poplatek ve výši 5.000 Kč, ačkoliv k jeho platbě nebyla povinna. Nejvyšší správní soud proto rozhodl podle § 10 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, o vrácení tohoto soudního poplatku.

[26] Zaplacený soudní poplatek bude vrácen na účet právní zástupkyně stěžovatelky do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí (§ 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích).

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. ledna 2024

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu